

Ravbar.

(Narodna pesem. — Ilustroval A. Karpellus.)

Ves togôten rohni páša,
Ki se Túrkom prav obnáša:
„Prék si vrvi potegnite,
Kôž po vrhu naložite!“

Gromëč boben nôsi v roci.

To si vóli túrški páša,
Ki se Túrkom prav obnáša,
Kak' bi vójsko vkupaj správil,
Da bi Sisek pod-se zgrábil.

Sem ter tjé po hiši hódi,
Misel se mu v glávi blódi;
Pa jo znájde vólčja gláva,
Méni, ta bo najbolj práva:

Svójo vójno vkupaj zbrati,
Jo pod Sisek célo gnáti.
Pa ni móč čez Kópo priti. —
Prašajo ga: „Kaj bo striti?“

Paša stópa o potóci,
Gromëč bóben nôsi v roci,
Jézen trdno vá-nj teléba,
Da razléga se do néba.

So tako mu naredili,
Préko Kópe se spustili,
Pa pod Sisek se nabráli,
Tam se v rove zakopáli.

. . . list napiše.

Kaj stori pa túrški páša,
Ki se Túrkom prav obnáša?
Na tla séde, list napiše,
Pošlje poglavarju v hiše:

„Ala! Ala! moj Adáme!
Siški vrlí poglaváre!
Al' se hóčeš mi podáti,
Al' mi hóčeš glávo dáti?“

Mu odpisal je Adáme,
Siški vrlí poglaváre:
„Nóčem z lépo se podáti,
Nóčem tudi gláve dáti“;

„Hóčem rájši se braníti,
Siški poglavár še bíti;
Se mi bódete kėsali,
Kranjcev niste še poználi!“

Kaj mi jáme zdaj Adáme:
Siški vrlí poglaváre?
Piše liste, dá povélje,
Nest' jih réče v tri dežéle.

Štajersko, Koroško, Kránjsko,
V lépo zbórnico ljubljánsko,
Da je prišel túrški blisek,
Da nam hóče vzéti Sisek.

Béli list Ljubljanci bráli,
Med sebój so takó djáli:
„Iščimo si pomočnika,
Zdaj je sila prevelíka!“

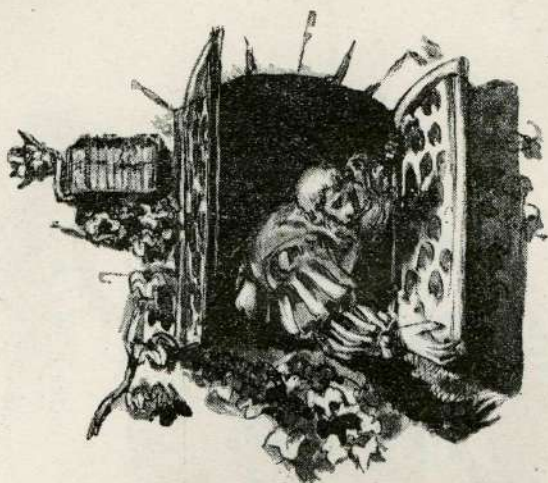
„Turk če vzél nam Sisek bóde,
Nam naróbe vse, vse pójde. —
Mest' Ljubljána bo pokrájna,
Kranjska dežéla túrška drájna.“

„Nočem z lépo se podati.“

„Brž na vojsko napravljajte!“

Line hodil si odpirat.

„Hitro si pomóč iščimo,
Gospod' Ravbarju pišimo.
Vé in zná on vojsko vódit',
Pred vojáki sprédaj hôdit'.“

Béli list so napisáli,
Ga na Krumperk mú poslali, —
Tam prébiya jáki Ravbar,
Nepremagan konjski glávar.

Ravbar zjútraj ráno vstájal,
Se po grádu je sprehájal,
Line hôdil si odpérat,
Dol' na zláto pólje glédát.

Oziravši se okóli —
Zdaj zagléda v ravnem pólji
Mlád'ga pôba urno tēči,
Béle liste v rôci nēsti.

Ravbar se ob dlánu póci,
Hitro mu na próti skóči.
Béle liste brž pregléda,
Paši se na glas posmeja.

Stópi gôri v svôje líne
Do gospóje Kataríne:
„Dvé nedélji bódi zdráva,
Da jo s pášom zaigráva.“

Rés, da gospe Katarini
Je plahôta v taki síli;
Za gospóda se je bala,
K' mu je sabljo pripasvála.

Glas gospódov hlapce klíče,
Osemnajste svôje Čiče:
„Zór je, zdrámši se zdvigajte,
Brze kónjče napajájte.“

„Jih sedlájte, obrzdájte,
Koj na vójsko napravljájte,
Hod'mo v zidano Ljubljáno,
Trdno, v'sóko in prostráno.“

Hlápci kónje zasedáli,
Pa vsi róčno zadérjali —
Préd se kónjica ne vstávi,
Še le pri zelēni Savi.

Ravbar klicati brodníke
Pod Črnučami vozníke:
„Le na nóge, le vstaníte,
Nas prék Save predrožíte!“

... Zagléda v ravnem pólji mlad'ga poba ...

So brodniki še vsi spáli,
Zavolj vód se vozit' báli,
Sáve vel'ke, prederóče,
Čez bregóve nastop'jóče.

„Dve nedelji bodi zdrava!“

Zleze na visoko drevce.

Pravi Rávbarju Andréje:
 „Vôda sega že čez brêje;
 Mi ne móremo voziti,
 Vi v Ljubljáno pa ne priti.“

Rávbar še zakliče v drúgo,
 Svetlih zlátov dá obljúbo;
 Si brodníki pomigníli,
 Rekli: „Še ga bómo píli.“

Kmal' brodníki zakrmíli,
 So Bogá lepo prosíli,
 Da b' jih zdrave še vozíli,
 Turške jášpre si služíli.

Zlate Rávbar jim podáti,
 Jaderno pa zaderjáti,
 Préko pólja do Ljubljáne,
 Trdne, v'sóke in prostráne.

Gospod Rávbar dram' Ljubljance:
 „Oj Ljubljánci! oj zaspánci!
 Brž iz pérníc ustajajte,
 Brž na vójsko napravljájte!“

Pa za Rávbarjam hodíle,
 So Ljubljánke, ga prosíle,
 Srébra, zláta ponujále,
 Družeta si odkupvále.

Zmaga! Zmaga!

Rávbar: „Gospe! tih' in mámke,
Potrpíte málo sámke!
Zdaj ni časa podkupváti,
Sila se je vojskovati.“

„Méji žuga turški blisek,
Hóče nam požréti Sisek;
Turk če nam vzél Sisek bóde,
Nam naróbe vse, vse pójde!

Vam Ljubljana bo pokrájna,
Strán dolénjska turška drájna.“
Bóben zdaj mu zaropóče,
Da preslišat' ni mogóče.

Rávbar si vojakov zbêre,
Dol' pod Sisek ž njimi dêre.
Toljk' je Turka na terišču,
Koljkor mravelj na mravljšču.

Naprej v dér je Rávbar tékel,
Vel'kmu hlápcu: „Stópi — rekel
Zlézi na visóko drévce,
Glédaj dóbro na banderce!

„So banderci vídít béli,
Trdno mujo bómo iméli:
So banderci pa rudéči,
Nič ne bódimó bojéči!“

„Turka bómo pozobáli,
Kakor da bi čréšnje bráli;
Préd mirú ne bómo dáli,
Kakor ga ob tlá ne djáli“ —

Hlápec vídi vse rudéče, —
To strí Kránjce vse goréče. —
Tako v Turka se zagnáli,
Da so vsega posabljali.

Gospa s pristave.

(Zgodovinski roman. — Spisal I. Kraljev.)

(Dalje.)

III. Viscontijeva rodbina.

Pohištvo milanskega vladarja je bilo obširno kakor malo mesto, in utrjeno kakor viteški grad. Raztezalo se je daleč ob trgu in oklepalo velike vrtove. V onem delu palače, ki je segal daleč v vrt, bile so družinske sobe Barnabove. Najbliže sprejemnih dvoran je stanoval sam, da je lahko občeval z ljudmi. Poleg njegovih pa so bili prostori za soprogo in otroke.

Prvorojenka Virida je bila v cvetu mladosti, a samostojna in ponosna, kakor prava kneginja; imela je sluge in kamornika, za tovarišico ji je bila pridejana gospica Izabela Nigra, hči senatorja in nekdanjega vojskovodje. Dva sina, Ludovik in Karol, sta imela za učitelja pesnika Antonija Loschija, sicer pa sta bila še pod materinim nadzorstvom, kakor tudi še dve mlajši sestri Antonija in Katarina.

Barnaba sam se ni mogel osebno mnogo pečati z izrejo svojih otrok, vendar je imel za to določen načrt, po katerem se je vedno ravnal. Večkrat se je hotel prepričati o njihovem napredku in zato je porabil vsako ugodno priliko, tudi družinske obede. Z malimi vprašanji se je prepričal o uspehih; ako so mu bili všeč, pohvalil in obdaril je otroke, ako ne, znal je grdo pogledati in občutljivo kaznovati.

Navadno se je zbrala najprej vsa družina in potem šele so oznanili očetu, da ga čakajo.

Danes so prišli prvi Loschi in njegova dva gojenca. Hodili so po vrtu, a, ko so mislili, da utegne skoro biti obed, šli so po lepih marmelnatih stopnicah na krasno verando ali vežo, prizidano k obednici. Razno ptuje cvetje je tam rastlo, na stojalih in mizah so bili kipi in knjige, kar je vse kazalo, da je to priljubljen prostor za družino. Iz olepšave se je videl duh renesanse, t. j. one dóbe, ki se je ravnala po starih grških in rimskih vzgledih. Tega duha je bil vzbudil humanizem, kateremu je bil goreče udan tudi gospod Barnaba z dvorjani vred. Na večji srednji mizi je bila zbirka s prelepimi slikami iz domače povestnice. To je bil podaril sloveč slikar Barnabovim sinovom, da bi podpiralo učenje mladih Viscontijev. Slike so kazale vedno le Italijo z Lombardijo in središčem Milanom, in v Milanu zopet se je vrtelo vse okrog hiše Viscontijev. Barnabu je bila zbirka jako všeč; večkrat je poskušal svoja sinka, ali razumeta podobe. Loschi je poznal to namero namestnikovo in zato je dečkoma večkrat razkladal podobe v tem zmislu. Porabil je tudi današnjo priliko za to, ko je videl, da so zgodnji v družinski dvorani. Sedel je k zbirki z dečkoma, pokazal list za listom in razlagaje vpraševal o pomenu prizorov. V ognju svoje zgovornosti ni zapazil, kako so se vrata na verando tiho odprla ter se je med njimi pokazal obraz mlade knežne. Ker sta se dečka ozrla, pogledal je tje